

GRADIVO ZA UČENCE 9.a, 9.b, 9.c (11.5. do 15.5. 2020)

oddelek	Teme za 7. teden (11.5. do 15.5. 2020) dela na daljavo
9.a	Vpliv človeka na biosfero Stanje ekosistemov
9.b	Oranizmi spreminjajo neživo naravo Varstvo narave
9. c	Vpliv človeka na biosfero Stanje ekosistemov

9. A, C

NA ZAČEKTU PREVERI PRAVILNOST SVOJIH ODGOVOROV!

1. V obliki miselnega vzorca zapiši 3 ravni biološke pestrosti.

GENSKA, VRSTNA, EKOSISTEMSKA.

2. Kaj pomeni genska pestrost?

RAZNOLIKOST OSEBKOV ZNOTRAJ ISTE VRSTE ALI POPULACIJE.

3. Katero pestrost lahko matematično ocenimo?

VRSTNO.

4. Zapiši ekosistemsko pestrost v Sloveniji. (našej ekosisteme!)

REKE-KOLPA, GOZDOVI-MEŠANI, IGLASTI, LISTNATI.

5. Oцени vrstno pestrost s Simpsonovim indeksom na primeru str. 105. V enačbo vstavi števila v danih vzorcih ekosistemov.

PESTROST JE VEČJA V PRVI MNOŽICI. VEČJE JE ŠTEVILO OSEBKOV V DANI VRSTI.

1. Kaj so vroče točke biotske pestrosti?

PODROČJA Z VISOKO BIOTSKO PESTROSTJO GLEDE NA OKOLICO.

2. S pomočjo zemljevida (str.105) zapiši območja največje biotske pestrosti na Zemlji.

SREDNJA AMERIKA, MADAGASKAR, INDONEZIJSKO OTOČJE, SREDOZEMLJE

3. Kakšna je biotska pestrost v Sloveniji?

ZELO VISIKA, SPADA MED NAJBOGATEJŠE V EVROPI

4. Naštej 4 razloge zaradi katerih je biotska pestrost v Sloveniji tako velika.

RAZLIČNE REGIJE: ALPSKA, PREALPSKA, DINARSKE, PANONSKE PRIMORSKA (ZARADI NADMORSKE VIŠINE, RAZLIČNEGA VODOVJA, RAZLIČNEGA PODNEDJA, RAZLIČNE KAMNINSKE SESTAVE.

5. Obrazloži pojma: [endemit](#), [kozmpolit](#).

ENDENITI –ŽIVIJO NA ZELO OZKEM OBMOČJU

KOZMOPOLITI-ŽIVIJO NA ŠIROKEM OBMOČJU-PO CELEM SVETU

6. Zakaj prihaja do upada biotske pestrosti?

ČLOVEK MOČNO VPLIVA NA EKOSISTEME: KRČENJE GOZDOV, PRETIRANA RABA ENER. VIROV, ŠPORT IN REKREACIJA-SMUČIŠČA, INTENZIVNO KMETIJSTVO-ONESNAŽEVANJE...

NOVA UČNA SNOV

PRAVILNIH ODGOVOROV VAM VEČ NE BOM POŠILJALA.

PREVERJALA BOM VAŠE.

ODGOVORE (1. IN 2. NALOGA) MI POŠLJITE NAPOZNEJE DO 18. 5. 2020.
danica.fabac@guest.arnes.si

1. TEMA: VPLIVI ČLOVEKA NA EKOSISTEME (veliko že veš, le ponovi)

Spoznal/a boš (ponovil)	vplive človeka na biosfero vzroke in posledice ozonske luknje in globalnega segrevanja načela trajnostnega razvoja
Osnovno gradivo	Učbenik str. 124-135 Miseni vzorec 17
Dodatno gradivo- če želiš več	Videoposnetki iROKUS –če ste se registrirali

Navodila za delo

1. Začni z **MISELNIM VZORCEM 17-VPLIV ČLOVEKA NA BIOSFERO**

Vzorec „spremeni“ v vezano besedilo. Pri tem si pomagaj z učbenikom.

NPR. Človek spreminja življenjski prostor s številnimi posegi kot so: **vnos tujerodnih vrst, čezmerna raba virov, krčenje gozdov, degradacijo ekosistemov in onesnaževanjem.**

OBRAZLOŽI **NOVE POJME** NA KONKRETNIH PRIMERIH

PRIMER

1. TUJERODNA VRSTA-(STR. 133) ALOHTONA

Človek jo namenoma ali nenamenoma vnese v okolje, v katerem sicer ne živi.

Tako je npr. rastlino AMBROZIJO prinesel s semeni- nenamerno iz S. Amerike. Rastlina povzroča veliko problemov, ker je alergena in izpodriva domače vrste. Ostale tujerodne vrste so še: rdečevratna želva, signalni rak, ameriški slamnik...

Zdaj še opiši ostale posege

2. NARAVNI VIRI-živi organizmi, fosilna goriva (str. 134-135)

3. **DEGRADACIJA** (spreminjanje ekosistemov-npr. urejanje morske obale za plaže) str. 124

4. **KRČENJE GOZDOV** (problem tropskih deževnih gozdov) str. 124, 125

1. NALOGA

ONESNAŽEVANJE OKOLJA (ponovitev!)

a) Naredi kot vezano besedilo ali obrazloži pojme na konkretnih primerih.

Uporabi pojme: odpadki, intenzivno kmetijstvo, pesticidi, umetna gnojila, težke kovine, PBC-KRUPA, izlitje nafte, toplogredni plini, ozon, CFC, ozonska luknja, UV šarki.

b) Energijsko onesnaževanje: svetlobno, zvočno. Zapiši nastanek in učinek na organizme.

c) S sliko prikaži učinek tople grede in ozonsko luknjo.

d) Zakaj smo v projektu TRAJNOSTNA MOBILNOST? Poveži s snovjo.

2. TEMA:

STANJE EKOSISTEMOV-osnovna razlaga (prepiši v zvezek)

Ker v ekosisteme nenehno posegamo, moramo spremljati in ocenjevati njihovo stanje. To imenujemo **BIOLOŠKI MONITORING**.

Stanje ocenjujemo s prisotnostjo določenih vrst organizmov v ekosistemu.

NAVODILA ZA DELO

2. NALOGA

S pomočjo učbenika oceni stanje določenega ekosistema.

Prisotnost organizma	EKOSITEM	Ocena stanja
tubifeks	sladka voda	močno onesnažena
ličinka enodnevnice		
lišaj		
ličinika mladoletnice		

VELJA PRAVILO: čim večja je življenjska pestrost, ekosistem je bolj stabilen.

DODATNA NALOGA (ČE ŽELIŠ, IZVEDI DEJAVNOST)

Skušaj ugotoviti čistost zraka v tvojem kraju s pomočjo prisotnosti lišajev.

Ali so vsi lišaji enaki? Katerih je največ, najmanj? Zapiši oceno zraka.

Če si se dobro naučil/a lahko (ustno) preveriš svoje znanje z vprašanji; učbenik str. 146. (poglavje 10)

9. b TEMA ORANIZMI SPREMINJAJO NEŽIVO NARAVO

Spoznal/a boš (ponovil)	da živi dejavniki spreminjajo neživo naravo in biosfero kroženje snovi med živo in neživo naravo
Osnovno gradivo	Učbenik str. 117 Miseni vzorec 16
Dodatno gradivo- če želiš več	Videoposnetki iROKUS –če si se registriral

Osnovna razlaga (prepiši v zvezek)

Spoznali smo že, da je **sonce** glavni vir energije. V ekosisteme vstopa kot sončna energija, ki jo **proizvajalci** spremenijo v kemično v procesu **fotosinteze**. Ta energija (v obliki hrane) se pretaka skozi **prehranjevalne verige** in splete od organizma do organizma (heterotrofi-potrošniki). Za **fotosintezo** sta potrebni še **voda** (in v njej raztopljene mineralne snovi) in **ogljikov dioksid**.

Razkrojevalci mrtvo organsko snov razkrojijo na mineralno, ki jo ponovno porabljajo rastline.

V procesu **dihanja** se sproščajo voda, ogljikov dioksid in energija.

Fotosinteza in dihanje sta ključna procesa, ki omogočata **kroženje** ogljika in kisika med živo in neživo naravo.

Rastline spreminjajo tudi **tla in kamnine**. Rastline lahko bogatijo tla z dušikom, povzročajo **preperevanje** kamnin.

Pomanjkanje naravnih virov (vode, rodovitnih tal...) in drugi dejavniki (bolezni) omejujejo rast populacij.

1. NALOGA Preberi besedilo v uč. str.117 in odgovori vprašanja.

1. 1. Zapiši enačbo fotosinteze.

V katerem celičnem organelu poteka? _____

1.2. Zapiši enačbo celičnega dihanja.

V katerem celičnem organelu poteka? _____

1.3. Kako voda vstopa v rastline? _____

1.4. Kaj je transpiracija? _____

1.5. Skiciraj kroženje vode v naravi.

1.6. Zapiši agregatna stanja vode v naravi.

1.7. Obrazloži pojma:

Avtotrof _____ Heterotrof _____

Tema VARSTVO NARAVE (veliko že veš!)

Spoznal/a boš (ponovil)	razliko med varstvom okolja in varstvom narave načine ohranjanja narave in okolja
Osnovno gradivo	Učbenik str. 137 Miseni vzorec 17
Dodatno gradivo- če želiš več	Videoposnetki iROKUS –če ste se registrirali

Preberi besedilo v učbeniku, str. 137

Odgovori na vprašanja.

2. NALOGA

2.1. Opiši razliko med varstvom okolja in varstvom narave.

_____.

2.2. Kaj je naloga okoljevarstvenika, kaj naravovarstvenika?

_____.

2.3. Naštej vsaj 2 konvenciji, ki jih je podpisala Slovenija.

_____.

2.4. Kaj je WWF? S čim se ukvarja?

_____.

2.5. Opiši Naturo 2000.

_____.

2.6. Naštej vrste zavarovanih območij .

_____.

V katero vrsto zavarovanega območja spada:

Triglavski narodni park? _____

Park Lahinja? _____.

NALOGO (vprašanja in odgovore) MI, PROSIM, POŠLJITE NAPOZNEJE DO 18. 5. 2020.

danica.fabac@guest.arnes.si

